

Asia: VN/36693/2023

Lausuntopyyntö Suomen kyberturvallisuusstrategiasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

PUOLUSTUS- JA ILMAILUTEOLLISUUS PIA RY:N LAUSUNTO SUOMEN
KYBERTURVALLISUUSSTRATEGISTA

Tiivistelmä

Kokonaisuutena pidämme strategian päivitystä hyvänä askeleena eteenpäin. Siinä on tunnistettu turvallisuusympäristön voimakas muutos, ja sen edellyttämät muutokset omassa toiminnassa. Strategiassa on arviomme mukaan tunnistettu, että Suomen tulee paremmin jäsentää oma kyberturvallisuustoimintansa, joka koskee laajaa joukkoa eri viranomaisia ja muuta yhteiskuntaa.

Strategiassa ei – perustellusti – kuvata toimenpiteitä strategian toimeenpanemiseksi, eikä myöskään arvioida sen toteuttamisen edellyttämiä resursseja, mikä on kenties strategian onnistumisen kannalta keskeisin riski. Monen strategiassa tehdyn linjauksen osalta onkin aivan keskeistä, että tulevassa toimeenpanosuunnitelmassa tullaan määrittelemään tulevat toimenpiteet mahdollisimman konkreettisesti. Tämän lisäksi on aivan keskeistä, että strategian toimeenpanoon osoitetaan sen edellyttämän resurssit.

Tuemme myös Teknologiateollisuus ry:n ja Kyberala ry:n lausuntoa ja siinä esitettyjä huomioita. Lisäksi esitämme alla sekä yleisiä huomioita strategian lähtökohtiin että yksityiskohtaisempia huomioita strategian eri pilareita koskien.

Yleistä

Strategian neljän pilarin rakenne on nähdäksemme erinomainen, ja siinä on tunnistettu kyberturvallisuuden ja sen kehittämisen kannalta keskeisimmät teemat. Erityisen tärkeää on, että tämä rakenne tarjoaa hyvät eväät strategian toimeenpanolle myöhemmässä vaiheessa.

Nykytilan analyysissä on hyvin tunnistettu turvallisuusympäristön voimakas muutos, ja sen aiheuttamat haasteet nykyisessä toiminnassa. Nykytilan analyysissä on myös selvästi tunnistettu eri viranomaisten toimivaltaan liittyviä puutteita. Tärkeimpänä tällaisena puutteena lienee puolustusvoimien mahdollisuudet suorittaa mm. kriittisen infrastruktuurin kyberpuolustukseen liittyviä toimintoja ns. normaalioloissa. Kansallisen turvallisuutemmekin vuoksi strategian tulisi nähdäksemme linjata entistä vahvemmin, että kyberpuolustuksen suorittamiseksi tarpeelliset toimivaltuudet tullaan puolustusvoimille myöntämään.

Erityisen positiivisena strategiassa pidämme sitä, että yhteiskunnan eri toimijoiden roolit ja niiden välisen yhteistyön merkitys kyberturvallisuudelle on ymmärretty. Strategiassa on tunnistettu ja linjattu elinkeinoelämän aivan keskeinen merkitys digitaalisen infrastruktuurin tuottamisessa ja ylläpidossa – niin nykytilassa kuin tulevaisuudessakin. Tämän tunnistaminen on välttämätöntä yhteisen tilannekuvan ja eri toimijoiden yhteistyön syventämisessä.

Pilari I (Osaaminen, teknologia ja TKI)

Strategiassa linjataan, että Suomi pyrkii kriittisen salausteknologian osalta omavaraisuuteen. Epäselväksi jää, onko tässä linjauksessa huomioitu Nato-jäsenyyden mahdollinen vaikutus tämän linjauksen tarpeellisuuteen, vai olisiko kvanttiuhkaan varautuminen mahdollista yhteisponnistuksena liittouman sisällä.

Strategiassa linjataan myös, että EU:n ja Naton yhteistyö- ja rahoitusmahdollisuudet hyödynnetään. Tähän liittyen pidämme ensiarvoisen tärkeänä, että Suomi pystyisi mahdollisimman pikaisesti nimittämään NATEX:n (National Technical Expert) Naton ”johtamisjärjestelmäviraston” NCIA:n yhteistyön mahdollistamiseksi. Suomen 1,5 vuoden jäsenyyden aikana tämän puuttumisella on ollut erittäin negatiivinen vaikutus yritysten kykyyn ja edellytyksiin toimia NCIA:n kanssa, mukaan lukien kyberpuolustusasioissa.

Strategiassa nostetaan esiin myös DIANA:n merkitys rahoitusohjelmana. Nähdäksemme DIANA:n merkitys kyberpuolustukselle on ollut ja tulee olemaan myös jatkossa vähäinen, sillä siellä ei toistaiseksi ole valittu painopisteeksi kyberturvallisuutta. Sen lisäksi haluamme muistuttaa, että koko DIANA:n laajuudessa puhutaan vuositasolla joistakin miljoonista euroista koko liittouman alueelle,

joten tämän vaikuttavuus jää väistämättä suppeaksi. Nähdäksemme muut kv-instrumentit (ml. EDF) ovat kyberpuolustuksen kehittämiseksi tärkeämpiä.

Pilari II (Varautuminen)

Strategia aivan perustellusti nostaa pitkäjänteisen resurssoinnin keskeiseksi tekijäksi varautumisessa onnistumisessa. Strategia käsittelee kokonaisuuksia, joiden toimeenpano on luonteeltaan pysyvää. Lievää huolta herättää se, ettei strategiassa tarjota suuntaviivoja riittävän ja pitkäjänteisen rahoituksen turvaamiseksi. Sen sijaan strategiassa viitataan JTS:aan sisällytettyjen hankerahoitusten mahdollisesta kohdentamisesta. Toivomme, ettei tämä jää ainoaksi ratkaisuksi resurssintehokkuuteen, sillä se olisi nähdäksemme ristiriidassa pitkäjänteisen resurssoinnin tavoitteen kanssa.

Pidämme keskeisenä, että kyberturvallisuustehtäviä hoitavia viranomaisia resursoidaan pysyvällä tavalla niille säädettyjen tehtävien edellyttämässä laajuudessa.

Strategiassa linjataan myös, että kansallista kyberharjoitustoimintaa lisätään. Tässä yhteydessä toivoisimme, että jo strategiassa määriteltäisiin, millä suuntaviivoilla tätä aiotaan toimeenpanna: kehitetäänkö harjoittelu ympäristöjä, lisätäänkö varautumiskoulutusten määrää vai onko painopiste nimenomaan suurempien valtakunnallisten varautumisharjoitusten sisällössä?

Pilari III (Yhteistoiminta)

Strategian mukaan ”Naton jäsenenä Suomi on kybersuorituskykyjen kehitystyön ytimessä - -”. Tässäkin yhteydessä on nostettava esiin räikeä ero nykytilanteen kanssa, jossa Suomi ei ole kyennyt nimittämään edes keskeisimpiä kybersuorituskykyihin liittyviä henkilöitä Nato-tehtäviin. Erityisesti lausunnossamme jo pilaria I koskien mainitsemamme NATEX:n puuttuminen aiheuttaa olennaisia esteitä suomalaisen osaamisen hyödyntämistä Naton kybersuorituskykyjen kehittämisessä.

Eri toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen edellyttää myös yhteistyön lainsäädännöllisen kehityksen tarkastelua. Tämän takia haluamme erikseen alleviivata, kuinka tärkeää on strategiassa mainittu kirjaus asiasta: ”Tiedonvaihdon laajentaminen edellyttää lainsäädäntöön kirjattuja, selkeiden edellytyksien ja osallistuvien tahojen määrittelyä ja toisaalta nykyisten rajoitteiden perusteiden arviointia.”

Pilari IV (Reagointi ja vastatoimet)

Pilarissa IV on kuvattu mielestämme erinomaisella tavalla uhkiin reagoimisen ja suvereniteetin turvaamiseen liittyvät strategiset toimenpiteet, eikä meillä ole niihin yksityiskohtaisempia huomioita.

Karanko Tuija
Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry